

KÖZLEMÉNYEK

*

Konferencia beszámoló

6th International Conference on Archaeometallurgy in Europe (AiE) 2024. június 11-14. Falun, Svédország •

Immár hatodik alkalommal került megrendezésre a legnagyobb nemzetközi archeometallurgiai tudományos konferencia. A legutóbbi, miskolci rendezvény óta – a svédországi rendezők finansziális okok miatti kérésére – ezúttal nem négy, hanem öt év telt el. A konferenciának Falun, egy Stockholmtól mintegy 200 km-re lévő, mintegy 100 ezer lakosú tradicionális réz- és nemesfém bányászváros adott otthont, amely a bányászati területeivel együtt felkerült az UNESCO világörökségi helyszíneinek listájára is. A rendezvény konkrét helyszíne a város egyik hotelje – ahol egyúttal a résztvevők is el voltak szállásolva – és múzeuma volt.

A négy szakmai napból az elsőn a regisztráción és köszöntőkön kívül Alessandra Giumlia-Mair és Richard Bindler plenáris előadása volt látható, illetve hallható. A következő három nap alatt négy párhuzamos helyszínen – három teremben a hotelben és egy teremben a Dalarna Múzeumban – mintegy 40 szekcióban, csaknem 130 szóbeli előadás, és két helyszínen összesen 50 poszter prezentáció volt a programban. A szekciókban jellemzően a különböző fémfajták, valamint a bányászat, a fémtechnológiák történeti és társadalmi vonatkozásai, illetve a kutatási fókuszok alapján csoportosították az előadásokat. Az archeometallurgia igen széles spektrumban képviselt interdiszciplináris jellege visszatükröződött az előadások sokszínűségében és többször is felvetődött, hogy a jövőben lehetőség szerint kevesebb párhuzamos helyszínen célszerűbb a különböző szekciókat megtartani.

A párhuzamos szekciókban a 15 perces előadások (5 perces hozzászólási lehetőséggel) a réz és rézalapú ötvözetek; a vas; illetve a nemesfém ötvözetek archeometallurgiájának, valamint a

fémek és fémtechnológiák társadalmi hatásának fókuszában voltak csoportosítva. Az utolsó szakmai napon a korabeli bányák és történeti bányászati tevékenységek, illetve a legújabb, archeometallurgiához kapcsolódó archeometriai vizsgálatok és vizsgálati módszerek külön szekciókat kaptak. Az előadások és prezentációk nagyobbik fele esettanulmányról, illetve valamilyen időszaki, földrajzi vagy technológiai vezérfonalra felfűzött tanulmányról szólt, amelyekben rendszerint fontos szerepet kaptak az archeometriai vizsgálatok, de korszakokat, alapvető technológiát átfogó aspektusban is hallhattunk előadást.

Az AiE-konferenciák történetében először a programot, a tudnivalókat és az absztraktokat sem papír alapon, sem pendrive-on nem osztották ki a résztvevők között, hanem a honlapon (<https://www.aie2024falun.com/>), illetve letölthető applikáción keresztül volt minden technikai, ismeretterjesztő és szakmai anyag hozzáférhető. A svéd rendezők tervezik a prezentációkból készülő írások publikálását, de ennek részletei csak később tisztázódnak.

A magyar vonatkozású szóbeli előadások a következők voltak (elől az előadóval):

Béla Török, József Szentpéteri, Francesco Grazzi, Francesco Cantini, Antonella Scherillo: Scandinavian influences on 10th–11th century bronze finds from the Carpathian Basin

Béla Török, Anita Jenei, Antónia Horváth, Viktor Gál, Árpád Kovács: Remains of 10th–12th century iron metallurgy near Kazincbarcika (Northern Hungary) – Archaeometallurgical analysis of slag finds

Bernadett Bajnóczi, Zsuzsanna Siklósi, Stefano Nisi, Igor M. Villa, Viktória Mozgai, Zsuzsanna M. Virág: Spread of the products and technology of copper metallurgy in the Carpathian Basin from 5000 BCE to 3000 BCE

Eszter Horváth, Viktória Mozgai, Bernadett Bajnóczi: From unique to mass products – the ways of standardisation by the polychrome jewellery from the 5th–6th-century Carpathian Basin

Viktória Mozgai, Eszter Horváth, Zsolt Mráv, Mária Wolf, Anett Mihácsi-Pálfi, Bernadett Bajnóczi: Niello through the ages – scientific analysis of niello-inlaid silver objects from Roman to Medieval times from the Carpathian Basin

Tena Karavidović, Ádám Thiele: The technology of massive split bloom production in the early Middle Ages – experimental approach

• doi: [10.55023/issn.1786-271X.2024-025](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2024-025)

1. ábra: A köszöntő előadás közönsége.

Fig. 1.: The audience of the welcome speech.

2. ábra: Kirándulás Dalarnában.

Fig. 2.: Excursion in Dalarna.

A konferencián bemutatott magyar poszter prezentációk:

Béla Török, Boglárka Tóth, Péter Barkóczy, Árpád Kovács, Péter Langó: Swords of Székesfehérvár – Technological analysis of two double edged swords from the 10th century Carpathian Basin

Zsolt Gallina, Gyöngyi Gulyás, Béla Török: One of Europe's largest excavated Early Medieval iron making areas from the Carpathian Basin – Latest results of the research of Avar bloomery centres

Béla Török, Emese Polónyi: The knowledge and application of gilding techniques in the Kingdom of Hungary during the Árpadian Era (11–13th century AD)

Viktória Mozgai, Valéria Kulcsár, Martin Borsódi, Eszter Horváth, Bernadett Bajnóczi: Reflecting the past – Material study of high-tin bronze mirrors from the migration period Carpathian Basin

Eszter Horváth, Viktória Mozgai, Bernadett Bajnóczi, Béla Miklós Szőke: Scientific study of early medieval “gombiky” from Mosaburg / Zalavár (Hungary), the seat of the easternmost county of the Carolingian Empire

Bár a felsorolt 11 prezentáció alapvetően két tudományos közösséghez köthető, amelyek egyes kutatókon keresztül egyébként egymással is folyamatos kapcsolatban vannak, ez a szám igen szép képviseletet jelent hazánk számára az ezen a speciális szakterületen vezető nemzetközi rendezvényen. Személyes jelenléttel a mintegy 150 fős konferencián **(1. ábra)** Magyarországot öt fő képviselte, köztük az Archeometriai Műhely szerkesztőbizottságának két tagja.

A tudományos szakmai részen kívül a konferencia programja természetesen ismeretterjesztő és szakmai jellegű kirándulásokat és bemutatókat is tartalmazott. Az első este a fogadó rendezvény az ipari műemlékké alakított, helyi Falu rézbányában volt, ahol a bánya külszíni fejtése mellett az egykori tárnákba is le lehetett menni. A városban már a 13. századtól bányásztak rézércet, és a bánya a 17. századi virágkora, illetve városi kiváltságai után még több mint 300 évig működött, majd 1992-ben zárt be. A buszos kirándulás a környező Dalarna térség jellegzetes faház-as-farmos településeit és korábbi érckitermelő helyeit járta be **(2. ábra)**, illetve egy plusz napon hosszabb kirándulásra is be lehetett fizetni.

A konferencia programja díszvacsorát is tartalmazott, a záróceremónián pedig az AiE elnöke bejelentette, hogy a hetedik konferenciát 2027-ben a spanyolországi Granadában tartják majd meg. A dátum nem véletlen, a 2019-es miskolci konferencia óta eltelt öt év apropójából, illetve az archeometallurgiai kutatások intenzív nemzetközi fejlődésére hivatkozva e sorok írója, mint az AiE

Standing Committee tagja javasolta, hogy ezentúl a korábbi négyéves ciklus helyett innentől három-évente rendezzék meg az Archaeometallurgy in Europe konferenciákat.

Dr. Török Béla

az AiE Standing Committee tagja